Dnro TRAFICOM/407871/03.03.01/2022
5.9.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmään U 63/2022 vp komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) 95/93 muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmään U 63/2022 vp komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) 95/93 muuttamisesta (ns. slot-asetuksen muuttaminen).

Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että lähtö- ja saapumisaikoja koskeva lainsäädäntökehys on joustava, mikäli epidemiologinen tilanne tai Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa johtaa lentoliikennemäärien voimakkaaseen laskuun. Teknisillä muutoksilla komissio pyrkii myös selkeyttämään ja yhtenäistämään lentoasemien slotien jakamista koordinoivien koordinaattoreiden toimintaa poikkeustilanteissa.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto suhtautuu ehdotukseen myönteisesti ja tukee komission tavoitetta luoda joustavuutta lähtö- ja saapumisaikojen jakamista koskeviin sääntöihin vaikeassa tilanteessa ja mahdollisuus reagoida syntyviin tilanteisiin asianmukaisesti. Suomessa Helsinki-Vantaan lentoasema on ainoa koordinoitu lentoasema. Lentoasemalla on rajoituksia aiheuttavaa kapasiteettivajetta ainoastaan kolmena ruuhka-aikana päivässä.

Lentoasemalla toimii päätoiminen slot-koordinaattori Airport Coordination Finland ry:n palkkaamana. Koordinaattori toimii itsenäisesti ja on riippumaton lentoaseman pitäjästä ja lentoyhtiöistä. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa slot-asetuksessa jäsenvaltiolle säädetyistä viranomaistehtävistä. Virasto mm. valvoo, että koordinaatiossa toimitaan EU-asetuksen 95/93 mukaisesti.

Slot-asetuksella luodaan välttämättömät pelisäännöt lentoasemainfrastruktuurin käytölle ruuhkaisilla lentoasemilla. Sääntely vaikuttaa kielteisesti vapaaseen kilpailuun ja lentoyhtiöiden mahdollisuuteen laajentaa toimintaansa tietyillä lentoasemilla. Lentoyhtiöt tarvitsevat ennakoitavuutta reittisuunnittelussaan. Lainsäädäntömuutokset ovat tässä suhteessa tulleet myöhäisessä vaiheessa. Seuraava aikataulukausi alkaa 30.10. Komission ehdotuksessa juokseva neljän viikon seurantajakso alkaisi vasta lokakuun lopussa ja näin ollen komission väliaikainen päätös alemmasta käyttövaatimuksesta (prosenttisosuuksiin 80/20) voisi tulla aikaisintaan marraskuun lopussa.

Komissio ehdottaa sekä pysyviä, pääosin teknisiä muutoksia asetukseen että toimivallan delegointia komissiolle 26.3.2024 koskien käyttöastevaatimuksen alentamista. Komissio haluaa korostaa EU-alueen slot-koordinaattorien kollegiaalista tulkintaroolia. Asetusmuutos laajentaisi lähtö- ja saapumisaikojen perusteltua käyttämättä jättämistä koskevia poikkeuksia. Asetusmuutos muuttaisi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

osittain laskentatapaa miten otetaan käyttämättä jätetyt slotit huomioon käyttövaatimuksissa, mikä olisi ristiriidassa kansainvälisten käytäntöjen kanssa.

Koronapandemian myötä Kiina ja muut Aasian maat asettivat tiukat rajoitukset matkustamiselle. Näitä rajoituksia ei ole vielä kokonaan poistettu. Venäjä on kieltänyt EU-lentoyhtiöiltä ilmatilansa käytön. Venäläiset ovat olleet merkittävä matkustajaryhmä Suomessa. Vähenevät viisumimäärät pienentävät venäläisten matkustamista Suomen lentoasemien kautta. Kaikki nämä seikat ovat vaikuttaneet Suomessa toimiviin lentoyhtiöihin erityisen paljon maantieteelliseen sijainnin johdosta (vaihtomatkustuksen Aasia-keskeisyys ja Venäjän läheisyys).

Slot-sääntelyssä on vaikeaa ottaa maakohtaisia olosuhteita huomioon. Jotta koordinointi olisi mahdollinen, tarvitaan paitsi yhteiseurooppalaisia sääntöjä myös globaalia harmonisointia. Myös kolmansien maiden kanssa tarvitaan vastavuoroisia menetelmiä. Slot-koordinaattorit tekevät kansainvälistä yhteistyötä seuraavien organisaatioiden kautta: European Airport Coordinators Association (EUACA) ja Worldwide Airport Coordinators Group (WWACG).

Asetus nyt ehdotetussa muodossaan ei aiheuta Traficomissa lisäresursointitarpeita.

Jari Pöntinen
Johtaja

Johan Skjäl
Johtava asiantuntija